

POPULARIZAČNÍ SDĚLENÍ

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT , PSY 717

Anděla Sedláčková
386142, mediální studia-psychologie

Datum odevzdání: 29.5.2013

Fakulta sociálních studií MU, 2011/2012

Jak daleko padá jablko od stromu

„Student dorazil na vyučování pod vlivem alkoholu“, „Nezletilí chlapci obviněni ze série krádeží“, „Sebevražda mladé dívky ochromila obyvatele obce...“ hlásají titulky zpráv ve všech médiích v poslední době až příliš často. Kde se v dospívajících berou sklony k rizikovému chování? A uvědomujeme si jako rodiče svoji bezesporu podstatnou roli v životě našich dětí opravdu dostatečně?

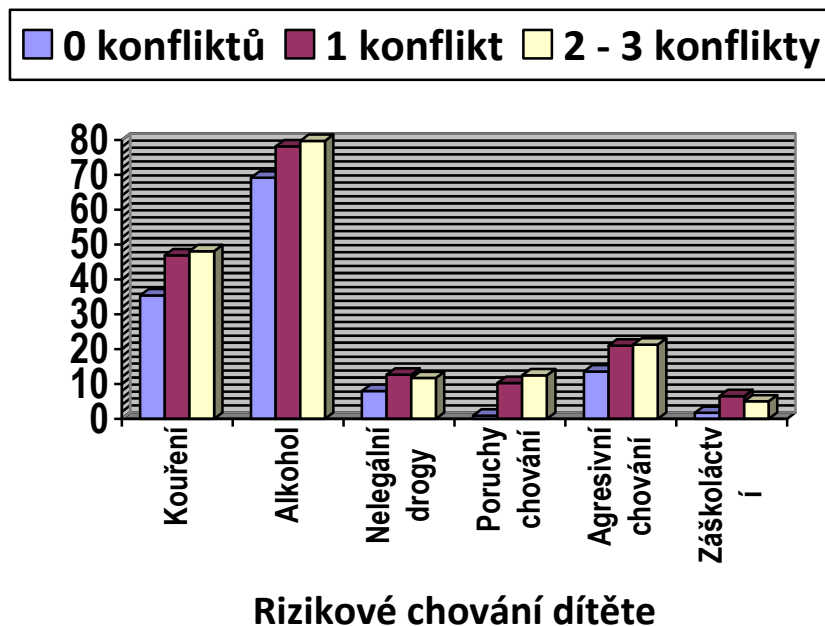
Důležitou motivací zájmu o rizikové chování mládeže je i snaha o porozumění příčinám takového chování. Přestože statistiky dokazují určitý vztah příslušnosti rodiny ke společenské vrstvě a kriminality mládeže, tento vztah je výrazně slabší než proměnné popisující kvality vztahu mezi rodiči a jejich dětmi, tj. potvrzují vliv rodinných charakteristik (návykové chování rodičů, dysfunkce v rodině, konflikty s rodiči apod.) na rozvoj rizikového chování dospívajících.

V rámci mezinárodní longitudinální studie ELSPAC byl proveden výzkum s cílem zjistit vzájemné souvislosti mezi negativní charakteristikou rodinného prostředí a rizikovým chováním u vzorku více než 1600 adolescentů. Výzkum prokázal přímou souvislost pouze v otázce kouření rodičů a dětí, kde se u některých adolescentů potvrzuje přejímání zažívaných vzorců chování v rodině. Pokud ani jeden z rodičů nekouří, existuje cca 65% pravděpodobnost, že jejich dítě bude také nekuřák. Pokud alespoň jeden z rodičů kouří (je jedno zda oba či jen jeden), je tato pravděpodobnost cca 50%. Zajímavé je, že se tento vliv neprojevil u konzumace alkoholu. Odborníci tento fakt vysvětlují jednak tím, že alkoholismus rodičů není často tak demonstrativní jako kouření a jednak tím, že negativní zkušenosti s opileckým chováním mohou dokonce působit opačným efektem.

Ovšem i zde platí, že vše souvisí se vším. Náchylnost dospívajících k nejširšímu okruhu souvisejících typů rizikového chování totiž výzkum prokázal v souvislosti s konflikty mezi dítětem a rodičem. Příčiny těchto konfliktů (ve výzkumu uvedeny: hádky rodiče s dítětem, fyzické ublížení dítěti a citová krutost k dítěti) mohou být velmi různorodé (alkohol nevyjímaje) stejně jako následné chování případně poruchy chování dětí.

Vliv počtu konfliktů s rodiči na rizikové chování dítěte je znázorněn v následujícím grafu (vyjádřeno v %):

Vliv počtu konfliktů s rodiči na rizikové chování dítěte

Z grafu je patrné, že výskyt rizikového chování souvisí především se samotnou přítomností konfliktu v rodině. Nejvýraznější rozdíl je u kouření a poruch chování. Procento kouřících adolescentů se při výskytu konfliktu v rodině zvyšuje z cca 35 % na cca 47 %. A podobně...necelé 1 % výskytu poruch chování v bezkonfliktních rodinách se již s jednou konfliktní situací zvyšuje na cca 10 %. Významný vliv mezi počtem konfliktů a zvyšující se mírou rizikového chování nebyl prokázán.

A co z toho vyplývá? Celou řadou výzkumů je potvrzeno, že děti vyrůstající v rodinách, kde existují otevřené konflikty mezi rodiči a s rodiči, mají větší sklon k rizikovému a často pak i kriminálnímu chování než děti vyrůstající v klidných a fungujících rodinách.

Shrnuto a podtrženo pokud pomineme vliv širšího sociálního prostředí (stejně jako jej opomíjejí autoři výzkumu), právě rodina má velký vliv na vývoj osobnosti a chování dospívajících. Narušení citových vazeb mezi rodiči a dětmi, žádná a nebo příliš tvrdá disciplína, přehnaný či malý rodičovský zájem o děti nebo dokonce delikventní chování rodičů a další aspekty vedou ke konfliktním situacím a jejich negativní vnímání a z toho vyplývající pocity se dospívající často snaží kompenzovat či zvládat pomocí různého chování rizikového jak pro něj samotného, tak i pro celou naši společnost.

Zdroj

Výzkumná studie „*Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15letých adolescentů*“, Psychologie – elektronický časopis ČMPS, 2012, roč. 6, č. 2

Chválím předělání tabulky do grafu, nyní by to byl pěkný podklad pro to, které rozdíly jsou zásadní a které nikoliv. Bohužel to zde stále chybí. A stále píšete o kauzalitě. Opravu považuji za nedostatečnou. 0b